

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (AÑO) XLVII (41)

Štev (No.) 48-49

BUENOS AIRES

8. decembra 1988

Dejanje, ne besede

Že pred časom smo večkrat omenjali v našem listu, da se bo ob volitvah novih amandmajev za jugoslovansko ustavo pokazalo v resnični luči, kaj prazaprav hoče slovenska partija. Prej bo lahko govorila in govorčila, tedaj pa bodo morali z besedo — ali z volilnim glasom na dan.

Nismo imeli čisto prav. Pokazalo se je že prej ob sodbi četvorice. Sicer so se SZDL ter vsa slovenska partija in njem vrh, skupno z vsem slovenskim narodom, postavili na stran toženih, a je vse ostalo le pri besedah. Ko pa je bilo treba kaj več storiti, so takoj začeli govoriti o "sploščovanju zakonov", "ne izzivati" in podobno. Torej so v praksi dali prav Beogradu.

Sedaj pa je napočil čas sprejetja ustavnih sprememb. Že dalj časa so te grozile po Sloveniji, kjer so jih takoj v začetku označili kot centralistične in za Slovenijo nesprejemljive. Tako je, denimo, Društvo slovenskih pisateljev to javno, točno in dokumentirano izjavilo ter predlagalo, da se debata o teh amandmajih sploh ne prične, ker so v bistvu nesprejemljivi.

Kaj se je dejansko zgodilo? Vsi poslanci — razen enega, pisatelja, so volili za sprejetje debate na podlagi teh amandmajev.

Slovenska javnost se je pozneje splošno uprla. Mladina, tako z veliko kot z malo začetnico, pisatelji, juristi, novinarji, itd. Bili so soglasni, da pelje ta pot v še večjo odvisnost od centrale, partije in vojske.

Kaj je storila ZK? Kaj poslanci? Kaj SZDL? Navidez so prevzeli javno mnenje in začeli govoriti o potrebi "pokončne drže", "suverenosti slovenskega naroda", "demokratizaciji" itd. Tako Kučan kot Stanovnik in Smole. In za njimi vsi drugi nižji aparatori. Ustanovili so komisije, ki so v Beogradu predlagale popravke ustavnih popravkov, ki so jih ne-

kaj tudi tam sprejeli.

Medtem se je doma širilo in razširilo mnenje, da je treba tako važno stvar kot je nova ustava, sprejeti ali odkloniti s pravimi volitvami, ne pa v parlamentu, kjer volijo poslanci, sami izvoljeni po delegatskem sistemu, torej ne po ljudstvu. Kako to deluje, je bilo videti pred kratkim, ko so po delegatskem sistemu volili novega člena predsedstva SRS in kjer po partiskem pritisku in mahnjach ni bil izvoljen Janša, čeprav je bilo po anketah jasno, da je bila večina "baze", to je ljudstva, zanj.

Zato so zahtevali demokratično usmerjeni Slovenci, ki jih je danes večina, da se izvede plebiscit. In ker je bilo jasno, da bi partija ta plebiscit izgubila, je klub vsem govorancam izvedla svojo nalogo — kot so ji ukazali iz Beograda.

V začetku novembra so v slovenskem parlamentu odklonili plebiscit, češ da ni več potreben, ker so v Beogradu itak sprejeli slovenske popravke, pred tednom pa so istotam sprejeli te nove ustavne amandmaje.

Pa da ne bo kdo mislil, da so bili amandmaji zaradi Slovencev popravljeni in decentralizirani. Kot pravi zadnji proglas Društva slovenskih pisateljev, so bil le malo olješani, ostali pa so prav tako centralistični kot prej, vojska je ostala enako protežana, prevladajo zvezni zakoni nad republiškimi, itd.

Kaj to briga partijo. Govorila je celo o junaku "sestopu z oblasti", a ko je bilo treba nekaj storiti, je storila to, kar je delala vedno — sledila ukazom centralizma nadnarodne partije zakulisnih odločb in volje ostati na stolčkih.

To je rezultat vsega govorjenja in metanja peska v oči Slovencem. Nova narodna izdaja!

Ne po besedah, po njih dejanjih jih boste spoznali!

Tine Debeljak ml.

29. oktober v Clevelandu

V nedeljo, 30. oktobra 1988, so Slovenci v Clevelandu slovensko obhajali 70-letnico prve slovenske vlade 29. oktobra 1918 po osvoboditvi izpod Avstro-Ogrske. Proslava je bila v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. v Clevelandu. Več kot 200 ljudi se je udeležilo proslave, kar je zadovoljivo, a z ozirom na pomembnost proslave bi morala biti večja udeležba.

Program je vodil Rudi Knez, napovedovalec je bil Jože Likozar, ki je v uvodnih besedah stvarno orisal zgodovinski pomen proslave. Glavni govornik je bil dr. Rudolph M. Susel. Vse je potekalo brez presledkov, vsi so odlično opravili svoj del programa. Župan mesta Cleveland, George V. Voinovich, je osebno izročil proklamacijo mesta Cleveland — 29. oktober — Dan slovenske neodvisnosti — in je tudi odredil, da je na ta dan na mestni hiši poleg ameriške plapolala tudi slovenska narodna zastava. Ob koncu programa so navzoči soglasno sprejeli resolucijo, objavljeno spodaj.

Na programu so nastopili Fantje na vasi, ki so odlično zapeli ameriško in slovensko himno, pevski zbor Korotan, folklorna skupina Kres, dram. društvo Lilija in slovenski šoli pri Sv. Vidu in Mariji Vnebovzetju. Tudi najmlajši so v razločnem slovenskem jeziku zavzetno podal svoje vloge — recitacije. Prisrčno gajljiva je bila zaključna točka simbolično izvajanje "Domovina", ki so jo izvajala 3 dekleta, oblečena v slovenske narodne barve ob spremljivih melodijs Domovina. To točko je podala folklorna skupina Kres. Ob zaključku so vsi nastopajoči — večina v narodnih nošah — prišli na oder in Fantje na vasi so z zanosom zapeli Slovenec sem, tako je mati d'jala...

Po mnenju mnogih je to bila doseg največja in najpomembnejša proslava slovenskega narodnega praznika v Clevelandu. Bistven namen proslave je bil, da ameriški Slovenci javno izrazimo solidarnost s Slovenci v domovini, ki se prav v tem času morajo trdo boriti za svoje narodne pravice.

Ameriški Slovenci so se pred 70 leti mnogo močneje in bolj učinkovito zavzemali za osvoboditev svojih rojakov v domovini. Po vseh večjih mestih od Kalifornije do New Yorka so Slovenci prijeli velike manifestacije v podporo rojakom v domovini, javne parade v Chicagu, Clevelandu, Pittsburghu in New Yorku, katerih se je pri vsaki udeležilo več kot tisoč ljudi. Bodimo tudi mi v tem kritičnem času složni!

Jože Melaher

Z b o r o v a l c i

na proslavi 70-letnice slovenske narodne neodvisnosti v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, dne 30. oktobra 1988 so sprejeli in javno odobrili sledęco

R E S O L U C I O

Ko se Amerikanci slovenskega rodu spominjam proglašitve neodvisnosti slovenskega naroda 29. oktobra 1918 na temelju 14 točk predsednika ZDA W. Wilsona, kot pogoja Avstro-Ogrski za končanje prve svetovne vojne, opozarjam vlogo ZDA na kršenje človekovih pravic in na kršenje načela enakopravnosti slovenskega naroda z vsemi drugimi narodi v Jugoslaviji, ki preživlja v zadnjih letih hudo družbeno, politično in gospodarsko krizo. Ta kriza prav v zadnjih mesecih zaradi zaostrovanja socialnih, političnih, u-

Janšev politični program

Janez Janša je postal trenutno najbolj znani politik v Sloveniji. Vendar poznamo bolj malo njegovo mišljene o potrebi politične spremembe.

Zato smo veseli, da smo našli v mariborskem študentskem listu Katedra iz št. 9-10 letosnjega aprila program Zveze socialistične mladine Slovenije, ki ga je predstavil kandidat za njenega predsednika Janez Janša. Verjetno je tudi pripomoglo, da je prišlo do vse afere štirih ter Janša ni mogel biti izvoljen za predsednika ZSMS. Enako tudi ni mogel biti izvoljen za člena predsedstva SR Slovenije, čeprav ga je baza najbolj podprt, a so ga delegati-volivi končno izigrali po nalogu partije.

Sledi bistvene točke iz programa (podprtano kot v Katedri):

Praktično odpreti organizacijo vsem mladim, ki hočejo družbeno ali politično delovati. Izsiliti možnost in ustvariti pogoje, da se oblikuje samostojne mladinske organizacije kmetov, študentov, delavcev oziroma zaposlenih in dijakov. Priznati družbeni gibanja kot samostojne oblike interesnega in v nekaterih primerih tudi političnega organiziranja ter jim zagotoviti materialne pogoje za delovanje. V skladu s programsko in organizacijsko spremembami bi spremenili ime organizacije, saj sedanje (Zveza socialistične mladine) zahteva vnaprejšnje pristajanje na socializem kot najvišjo vrednoto. Povsem jasno pa je, da danes socialistizem večini mladih ni sinonim za edino dobrino na tem svetu in da mnogi med njimi verjamejo v vrednote, za katere ni nujno, da se s socializmom izključujejo, lahko da z njim nimajo stičnih točk ali da jih enostavno ne zanimali.

-----

stavnih in narodnostnih sporov ogroža sam obstoj Jugoslavije.

Vodniki SR Slovenije izjavljajo, da je sedanjem krizo v Jugoslaviji mogoče rešiti samo na temelju polne enakopravnosti vseh njenih narodov v polnem spoštovanju človekovih pravic, kot so jih pred 40 leti ustanovili Združeni narodi, pred 10 leti pa konferenca za evropsko varnost in sodelovanje v Helsinkih. Amerikanci slovenskega porekla dodajamo, da bo to možno samo v polni politični svobodi z vlogo SR Slovenije, ki si jis bo narod izbral na svobodnih, tajnih volitvah.

Vlogo ZDA pozivamo, da v svojih odnosih z Jugoslavijo upošteva naša dejstva in zahteve slovenskega naroda v Jugoslaviji po polni verski, družbeni, politični in gospodarski svobodi, kot jo uživamo v naši deželi.

Upoštevanje navedenih dejstev in zahtev slovenskega naroda v odnosih ZDA do Jugoslavije — kakor tudi do vseh držav vzhodnega bloka — bo pospeševalo rešitev sedanje skrajno nevarne družbeni, politične in gospodarske krize v Jugoslaviji in tem prispevalo k ohranitvi miru v tem delu Evrope in na vsem svetu.

Kakor smo bili Amerikanci slovenskega rodu pred 70 leti ob koncu prve svetovne vojne solidarni s Slovenci v domovini v bori za svobodo izpod Avstro-Ogrske večstoletne vladavine — deputacija ameriških Slovencev je takrat sprejela sam predsednik ZDA — tako smo Amerikanci slovenskega porekla solidarni zdaj s Slovenci v Jugoslaviji, ki se prav v tem času zopet morajo boriti za svoje narodne pravice. Te so jim sicer v sedanji jugoslovanski ustavi zajamčene, toda vlada SFR Jugoslavije v Beogradu jih dejansko krši in jih hoče sedaj z ustavnimi dopolnilni bistveno omejiti.

V imenu Amerikancev slovenskega porekla, SLOVENSKA PISARNA 6304 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio 44103

Tako osnovne oblike organiziranja in gibanja kot tudi najvišji predstavniki in politični organi v Zvezi bi morali biti programsko, finančno, kadrovsko in organizacijsko samostojni in neodvisni od ostalih političnih organizacij ali državnih organov. Zvezna na republiškem nivoju bi imela samo osnovni program, v katerem bi bile opredeljene nekatere demokratične principne oziroma ključne točke, za katere bi se zavzemala, kot na primer:

4.1. Svoboda posameznika, ki je omejena samo z enakovredno svobojo drugih, svoboda političnega organiziranja in priznavanje politične konkurenčnosti, kar omogoča svobodo izražanja, predvsem govorja in tiska;

4.2. Tržno gospodarstvo z različnimi vrstami lastnine in z legitimiteto vseh posledic, ki iz tega izhajajo;

4.3. Svobodo vsakega naroda so samodoločbe, vključno s pravico do odcepitve;

4.4. Nevtralna in aktivna miroljubna zunanja politika, ki omejuje so-delovanje z državami, ki so v vojaškem spopadu in izključuje vsako trgovanje z orožjem in vojaško opremo.

(ZSMS bo delovala, da uresniči) zahteve po pravni državi in po vplivu civilne družbe na politično odločanje, spremembu kazenske zakonodaje oziroma ukinitev verbalnega delikta, zahteve po neposrednih volitvah, po večji samostojnosti gospodarskih organizacij, predloge o upoštevanju ekoloških kriterijev v razvojnih načrtih, zahteve po neideološki šoli in neideološki armadi, enakovrednosti jezikov in pisav v JLA, samostojnosti sodstva, priznavanju ugovora vesti, prednostnem znanstvenem in tehnološkem sodelovanju z razvitim svetom, večji vključenosti v evropske gospodarske, kulturne in družbeni tokove, ustanovitvi kmečkega sindikata in kmečke mladinske organizacije, na projekt alternativne televizije, na zahteve po osebni odgovornosti pri sprejemanju političnih odločitev itd....

Posebno pozornost bomo posvetili ustavnim spremembam. Naredili bomo vse, kar bo v naših močeh, da bodo ustavní amandmaji sprejeti po demokratični poti z referendumom.

Prihaja čas, ko si mora ta generacija hočeš nočeš spet priboriti na

zaj svoje perspektive, svojo sednost in vizijo prihodnje družbe, ustvari in uresničevati svoje ideale. Prišel je tuči čas, ko je treba jasno povedati, da smo pač svoja generacija in ne več Titova ali cigarkoli že, da je minil čas štartnih direndajev, maškarad in udarniških parol in da odrekamo pravico komurkoli, da bi manipuliral z nami. Hočemo neideološko šolo, ki bo mlademu človeku nudila temeljna, raznovrstna in kvalitetna znanja brez ideološke navlake in brez težnje po vzgoji usmerjenih generacij. Hočemo gospodarsko in družbeno politiko, ki bo temeljila na stroki, znanju in selekciji po sposobnostih. Hkrati zahtevamo odgovornost. Odgovornost za zgrešene družbene eksperimente, kot je usmerjeno izobraževanje, za ne-spametno zunanjno in notranjo zadolženost, za korupcijo, za neupravičeno klanje zgodbnih petelinov, za zapravljanje perspektiv.

Na očitke, da je naš program boj za oblast, odgovarjamo pritrtilno. Nikoli ne bomo pristali na tezo, da je oblast rezervirana samo za nekakšno avantgarde. Naš program torej JE boj za oblast in sicer za tisti del oblasti in vpliva, ki mladi generaciji povse normalno pripada glede na njen prispevek k družbeni akumulaciji in razvoju in za tisti del vpliva, ki nam pripada glede na dejstvo, da smo mi tisti, ki bomo v največji meri in majdlje trpeli posledice preteklih in sedanjih odločitev.

S tem pa ne odrekamo pravice družim, da sodelujejo pri političnem odločanju. Nikakor sebe in svoje organizacije ne smatramo za edine pametne in sposobne v tej družbi. Zato zahtevamo možnost organizirane politične konkurenčnosti v okviru široke demokratične platforme, ki naj na eni strani prepreči politične monopole in na drugi strani zagotovi učinkovito politično odločanje.

Nobenega zaupanja več nimamo v tiste, ki so nas pripeljali v sedanje krizo. Kljub temu pa so prav ti več ali manjše vedno na oblasti v vseh republikah in pokrajinalah, njihov največji domet na zvezni ravni pa so zaprete seje in komunikeji, s katerimi skrivajo jalovost svojega početja in nesposobnost, da bi prznali prave vzroke krize in svojo odgovornost zanj.

Bojazen Slovencev

Hans Winkler, dopisnik "Die Neue Voralberger Tageszeitung", je konec oktobra komentiral zadnje zasedanje centralnega komiteja jugoslovenskih komunistov v Beogradu, ko naj bi se „jugoslovanska linija“ ponovno uveljavila in naj bi večina navzočih odločno odklonila „nacionalizem častihlepnih voditeljev in samozvanih prerokov“. Za osrednjo partijo je ostalo Titovo geslo „bratstvo in enotnost“ edino uporabna vodilna smer. Odločno zahteva, da se izvedejo ekonomske, družbeno-politične in ideoške reforme, ki so bile sklenjene konec maja, ker naj bi se edino na ta način lahko premostila sedanja državna kriza. Predsednik Džidarević je branil ustavno državo, ne zavajajoč, ker naj bi le-ta bila predpogoji za stabilnost Jugoslavije, katera ugled je v zadnjem času predvsem zaradi zadnjih nemirov silno upadel. Celo dolgoletni inozemski prijatelji so sumili, da so demonstracije zadnjih mesecev ognjišče potencialne krize. Ker bo v letu 1989 v Jugoslaviji zasedanje neuvrščenih držav, je nujno potrebno, da vlada vzpostavi v državi stabilnost, ki je po pravilih pogoj za takšna zasedanja.

Po mnenju omenjenega časnikarja se Slovenci bojijo, da bi se srbski nacionalizem — katerega vzpostavlja in vzpostavlja Srb Slobodan Milošević — prevzel velesrbsko idejo in ga zato vzpostavlja s srbskim nacionalizmom bivšega kralja Aleksandra, ki je „razbil kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev“ pred drugo svetovno vojno.

D-ova.

Lepak o Kmečki zvezi

I

Slovenski kmet, tvoje upornosti in pokončnosti, zrasle iz zavezaniosti zemlji, jeziku, kulti, materialni in duhovni dedičini preteklih rodov s tega konca sveta, ni zlomila nobena oblast — ne z nasiljem, ne z ideološko-političnim zapostavljanjem. Tvoja misel je tako ostala preudarna, beseda tehtna. Žal jo moraš izgovarjati le zase. Mladi kmetje pa nočemo biti le glas posameznika, ki se izgubi v množici. Želimo, da slovensko kmetstvo končno postane množica, ki ima svoj glas. V ta namen tudi ustanavljamo Zvezo slovenske kmečke mladine, RK SZDL pa predlagamo, da hkrati z nami ustanovi Slovensko kmečko zvezo. Gre nam za ustvarjalno zvezo med mladostjo in radikalnostjo ter izkušenostjo in modrostjo.

Glavna naloga stanovsko-političnih organizacij slovenskega kmetstva — zvezne kmečke mladine in kmečke zvezze — naj bo agrarna reforma in tak nacionalni program razvoja kmetijstva, ki bo temeljil na ekonomskem (kmetijsko-gozdarskem), naravovarstvenem in narodno obrambnem ovrednotenju prostora. Naš skupni cilj ni le ekonomsko učinkovit razvoj kmetijstva, temveč harmoničen, celovit razvoj vasi in podeželja. Odstraniti bo treba ideoško dogme in politično špekulantstvo, ki onemogoča tak razvoj, prostor pa odpreti znanju, stroki, kmečki samoupravi in ustvarjalnosti ljudi, ki so zavezani zemlji. Nočemo politične stranke, želimo postati gibanje, resnična zveza kmetov, ki bo spodbujala demokratizacijo in je ne bo strah biti opozicija, kadar bo to razumno in potrebno.

II

Zveza slovenske kmečke mladine in Slovenske kmečke zveze bosta zahtevali predvsem agrarno reformo, ki bo zagotovila:

1. enakopraven položaj kmetijstva;
2. oblikovanje nacionalne agrarne politike;
3. politično-ekonomsko enakopravno družbenega in zasebnega kmetijstva, v prvem koraku z ukinitev vseh prednosti, ki jih je doslej imelo družbeno kmetijstvo;

4. odpravo zemljiškega maksimuma in druge ukrepe, ki bodo zagotavljali razvoj in ustavno varstvo družinske kmetije;

5. zaščito in pravno varstvo kmetijskih obdelovalnih zemljišč;

6. odpravo vseh ekonomskih in političnih monopolov v kmetijstvu, živilstvu in gozdarstvu (denimo odprava gozdne monopola nad prometom z lesom, ipd.);

7. takojšnjo spremembu invalidsko-pokojninskega zavarovanja; za popolno dejansko, ne le napisano izenačitev socialnega položaja kmetov z delave;

8. posebno skrb republike in ne le kmetijstva hrivovskim in obmernim območjem na katerih mora biti tak dohodek kmetije, da bi zadržal mlade;

9. prenovo zadružništva na klasičnih zadružnih principih in sodobnih evropskih spoznanjih;

10. vrnitve ukradene zadružne lastnine zadružništvu;

11. sodobnejše programe v kmetijskem šolstvu, enakopravno vključevanje kmetijskega šolstva v celotni vzgojno-izobraževalni sistem;

12. ekološko usmerjeno pridelavo zdrave hrane;

13. skratka celovit in vsestranski razvoj družinskih kmetij, vasi in podeželja, ki bo mladim omogočal človeka dostenjno, polno življenje na vasi.

III

Zveza kmečke mladine in slovenska kmečka zveza sta samostojni in neodvisni združenji ZSMS, oziroma SZDL, ki jima morata odpreti prostor, da se doslej zapostavljena kmečka bit demokratično in enakopravno uveljavlja. Članstvo v obeh zvezah je prostovoljno. Ne izključujemo nikogar, nasprotno — zavzemamo se za dialog, strpnost do drugače mislečih, pošteno delovanje ter svobodno in neobremenjeno izražanje misli vsakogar. Ker smo in želimo ostati stanovsko politično gibanje, bomo iskali take oblike in metode dela, ki bodo prilagojene programu in pobudam slovenskega kmeta.

O LETOŠNJI DRAGI

Mogoče ne veste. da...

— da je ljubljansko DELO spremljalo letošnjo DRAGO z večjo udržnostjo kot lansko leto, čeprav med predavatelji ni bilo predstavnika politične emigracije...

— da je bil izražen predlog, naj bi DRAGA v prihodnje zmeraj imela po enega neslovenskega predavatelja...

— da so bile prvič na razpolago nove kartice z motivi iz prejšnjih DRAG...

— da je ob zaključku simpozija bil izrečen predlog, naj bi prišlo do

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Nov vojaški upor je te dni pretresel argentinsko življenje. Bralcis so verjetno bolj ali manj nadroben sledili dogodkom, ki so imeli močan odmev v javnosti in so jim obveščevalna sredstva posvečala kar preveč pozornosti. Ta pozornost seveda ni sovpadala s kakovostjo poročanja. Večina je ostala le pri zunanjih odsevih in so jih zato poznejši dogodki presenečali. Kdo se sicer v ponedeljek ni spraševal, kako da je polkovnik Seineldín še vedno v uporniškem gnezdu v Villa Martelli, in kaj tam počenjajo straže s pobarvanimi obrazi?

V TRETJE GRE RADO?

Opazovalce, ki podrobno sledijo „vojaški zadevi“ v Argentini, upor kar nikoli nisu presečali. Tudi marsikateri politični krogi so z razumevanjem kimali. češ saj je bilo pričakovati kaj takega. Izgleda da je le vrla spala spanje pravičnega. In tako je država, medtem ko se je predsednik mudil na severu kontinenta, doživel že tretji vojaški upor.

Tudi vodstvo tega upora ni bila skrivnost za nikogar. Polkovnik Mohamed Ali Seineldin (izveni poturško, kajne?) je že dolgo znan kot vidna glava uporniških zahtev. Pri zadnjih povijanjih bi moral biti imenovan za generala, pa so vsi člani razsodili (razen enega) voldi proti. Seineldin je bil doslej vojaški ataše v Panamá. Vlada je menila, da je tako bolj varno. Iz razdalje tisočev kilometrov ni ravno lahko organizirati vstaje.

A stvar je bila drugačna: upor se je organiziral v državi sami, polkovnik pa je priletel v Argentino, ko je sad dozorel. Tako so prejšnji petek 2. decembra izbruhnili prvi ogrenjeniki v osrednji vojašnici na Campo de Mayo (pri Buenos Airesu), čeprav je alarmni zvonec zazvonil že dan prej, ko je skupina „albatros-labodov“ (komandosi obalne mornarice) „izginila“ neznamo kam z vsem očnjem. Isti petek proti večeru je izgledalo, da je stvar urejena. Pred-

osnovanja Svetovnega slovenskega kongresa...

— da je LJUBLJANSKI DNEVNIK na nefair način v celoti ponatisnil govor pisatelja Čošića, ne da bi navedel, kje in komu ga je govoril...

Mladika, Trst, št. 8

Ta misel je tako opogumila generala, da sta skočila kot neumna in začela iskati kmeta. Dolgo sta brodila po otoku brezuspešno, vendar ju je cstri duh po otrobovem kruhu spravil na njegovo sled. Pod drevesom, na hrbtni in s pestjo pod glavo, je spal velikanski kmet in se nesramno skrival pred delom. Jezi generalov ni bilo meja.

„Spiš, lenuh!“ sta skočila nanj. „Najbiž niti z uhljem ne bi mignil, tu pa dva generala že dva dni od latote umirata! Takoj na delo! Marš!“

Vstal je kmet — vidi — generala sta stroga. Misil jo je pobrisati od njiju, toda kar zagrizla, vpila sta se van.

In začel je delati pred njima.

Najprej je splezal na drevo in nartgal generaloma vsakemu po deset najbolj zrelih jabolk, zase pa je vzel eno samo, najbolj kislo. Potem je malo pobrskal po zemlji in od tam dobil krompirja. Vzel je dva kosa lesa, ju podrgnil drug ob drugega in prižgal ogenj. Nato je iz lastnih las izdelal zanko in vjele prepelico. Nazadnje je zakuril tak ogenj in na pekel toliko različne hrane, da je generaloma celo prislo na misel: „Kaj pa če bi še lenuhu malo dala?“

Gledala sta generala na kmetova prizadevanja in sreča sta jima igrali. Že sta pozabilo, da sta še včeraj skoraj umirala od gladu, toda mislila sta: „Vidiš, kako je lepo biti general! Nikjer ne moreš propasti!“

„Sta zadovoljna, gospoda generala?“ je vprašal kmet-lenuh.

„Zadovoljna, prijatelj naš. Vidiva, da se trudiš,“ sta odgovorila generala.

„Mi ne bi dovolila, da bi se oddah-

narjev, pa nazadnje gospodarski polom so spodkopali temelje Alfonsinove avtoritete.

Tako pride do velikega tedna lani. Padli so prvi streli, podpolkovnik Rico se je postavil na čelo upora. Vlada je opevala zmago, a takoj je prišel zakon o „zadnji piki“. V začetku letosnjega leta je nova vstaja v Monte Caseros rodila začen o „dolžni pokorčini“. Umik vlade je bil očit. A zahteve z vojaške strani so se nadaljevale. Zadnja med njimi je bila težnja po zakonu „o pomirjenju“, po domače: amnistiji.

ŠKODA, DA SMO UTRUJENI

„Škoda, da smo preutrujeni, sicer bi se slavje nadaljevalo“, je dejal Alfonsín, ko je naznail konec zadnje vojaške vstaje, v nedeljo zvečer. Premnogim so te besede zvenile kot „vesele praznike“, ali „doma vse v redu“, izza lanske velike noči. Dejansko pa niti doma ni vse v redu, niti ni razlogov za slavljenje. Vlada je uprizorila le nov taktični umst.

Polkovnik Seinedlin bo res kaznovan za svoje delovanje. A vrhovni šef vojske general Cardi bo moral oditi. Le nekaj časa potrebujejo, „zaradi ugleda“, da se vse uredi po željah upornikov. Kajti (in to ni nobena skrivnost) zahteve upornikov so iste kot zahteve „zvestih“. Prvi in drugi hočajo spremembu vojaškega vodstva, prvi in drugi zahtevajo več denarja za oborožene sile. Eni in drugi protestirajo zaradi prenizkih plač. In oboji si tudi žele amnistijo.

Vstaja je zatrta. Vojaški pohod, ki so ga uporniki imenovali po „Drevci iz Doline“ (Virgen del Valle), ki jo narod časti v Katamariki (le zakaj to večno ponavljanje plitve versnosti s strani vojaštva?) ni uspel. A vlada je bila „politično“ poražena. General Cáceres, ki je dejansko „porazil“ Seinedlina, je tisti edini, ki je pred časom volil za njegovo povisanje v generala. In je isti, ki je že po dogodkih velikega tedna bil v trojki, ki so jo uporniki predlagali za vodstvo vojske. Je zdaj Cáceres stal na vladni strani tudi „zaradi ugleda“?

Prihodnji meseci bodo odgrnili zastor neznank, in odgovorili na številna vprašanja, ki nas danes še motijo. Eno je jasno: radikali niso nikdar resno vzeli vojaške zadeve. In to se jim danes maščuje. Njihova največja skrb pa je, da se jim ne maščuje tudi na prihodnjih volitvah. Zato tak strah pred zakonom o amnistiji. Baje je Angeloz izjavil, da naj si poiščojo radikali drugega kandidata, če vlada potrdi ta zakon.

jo, samo da ti nimajo predstavnikov v SZDL. Od kmetov sta bila lansko leto evidentirana dva, pa so nad nimi zamahnili z roko: „Kam rineš, kmet? Med socialistične samoupravljalce? Kaj bomo družbeni koncept lastnine žrtvovali zaradi par kmetov?“ Skesan, skrušeno in ponižno sta se umaknili...

Ze takrat se je vedelo, da SZDL ni zmožna preobrazbe, da v njej ni poti za pluralizem, čeprav da je ona nadaljevalka OF poklicana za to. SZDL je takoj povzela vase navojuvanjeno Kmečko zvezo. Poskrbala jo je. Saj je vendar ona nosilka interne demokracije (socialistične? komunistične? samoupravne?), poleg tega pa ima tudi močan očetovski čut. Kaj bi delala revica Kmečka zveza zunaj nje? Sem z njo! Na tople! V območje interne demokracije!

No, ko je že notri, se jim pa pove in prizna, da je NOB res vzdrževal kmet, da so ga razkulačili po NOB, da so ga privili za vstop v slovenske kolhoze-zadruge, potem pa še uničili z davki, s katerimi so gradili industrijo itd.

Saltikova Ščedrina generala sta kmeta potem, ko ju je pripeljal med ljudi, nagradila s kozarčkom vode v zahvalo. Predstavnikov slovenskih kmetov pa tudi ne bo menda toliko, da jih ne bi mogla SZDL nagraditi prav tako. Vrtičkarjev, pa menda ne bomo nagrajevali!

Pozdravljen, Saltikov-Ščedrin ob 120-letnici smrti, ki si ruskemu kmetu pokazal pot — nauk velja tudi za slovenskega — generali so pa tako takrat, kot sedaj vedeli, kaj jim je storiti!

Tone Brulc

POCITNICE SE BLIŽAJO IN NAS KLIČEJO!

Vsi potrebujemo spremembe

Ljudje si želijo in iščejo spremembe. Čim bolj odhaja leto, tembolj podzavestno pritiska v tebi želja po drugačnosti. Bliža se čas največjih letnih sprememb — počitnice.

Čutiš, da bi ti v resnicu bile potrebne. Še žezeo se obrabi, pa bi človek ne potreboval obnove svojih življenjskih sil?

Kako temu najbolj ustreči?

Da si vzamemo potreben oddih — počitnice, in jih najbolj koristno preživimo!

Današnji potrošniški čas je drugačen od tistega pred 30 ali 40 leti. Nov način življenja, z modernimi pripomočki in ponudbami in zahtevami, nam ne prinaša toliko obljudljajočih in pričakovanih koristi. Vsak je primoran skrbeti za svoje zdravje in se brigati zase. Zato je mnogim treba premišljeno svetovati in jim pomagati.

Koliko bolezni in še večjih nezgod bi bilo ljudem lahko prihranjenih, če bi si pravočasno znali in mogli pomagati!

Vzemi si potrebeni letni oddih!

Nikdar ti ne bo žal izdatkov ranj! Saj čutiš, da te stiska na vseh koncih in krajih. Škriljev kot star obrabljen stroj. Korajžno končaj s prevelikimi naporji, ki ti ne prinašajo uspeha pri delu in se pošteno odpoči! Bodи kakor parametni gornik, ki želi od svoje ture v gore užitka, veselja, sproščenosti in bogatih spoznanj in doživetij. Ravnaj kakor on: vsake toliko se za hip ustavi, pretehtaj prehodeno pot in između dolžino in višino, ki te še kliče. Premišljena tura je zlata tura!

Menjaj okolje in zrak in pozname ljudi!

Ne izgovarjaj se, da boš ostal v miru doma, kjer si in boš imel tako najboljše počitnice. To je varljivo pričakovanje. Ti moraš nekam, kjer boš videl druge hiše, drugačne ceste in poti, predvsem pa svet, ki bo „nosil drug obraz“. Pričošči ženi, da bo lahko pozabila na nakupovanje, na štedilnik, na skrb dnevnega „menuja“. Zaslubiš, da sede že k pravljeni mizi!

Počitnice se bližajo in nas kličejo.

Kam?

V osrčje kordobskih hribov in planin!

Tam vas čaka Počitniški dom dr. R. Hanželiča!

Saj vem, da se pogosto in prijetno spominjate nanj. Ne more vam iz spomina, če ste že vsaj enkrat bili tam. Na tih planotih stoji: ob njem je cerkev Matere božje, ki vas sprejme z jutranjim pozdravom. Sonce siplje na sadno dreve gorkoto, da so breskve vsak dan bolj vabeče in se čakajoče sladke marelice in slive ponujajo kot na dlani. In hruške, jabolka in orehi! Pa prav zapeljive jagode na grozdju! In gobe, pravi jurčki po dežju.

Komaj sto ali dvesto metrov v dnu dolinice je čisti potok Dolores: v njem se hladimo, ob obrežju pa srkamo sončne žarke, da smo že vsi temni kot zamorci. Še v svežem večeru potem žehti iz nas preobilna gorkota kot iz pečice pozimi, ko se počasi ohlaja.

Tedaj nas poklic krovček k pripravljenim mizam. In vabi sladek rihaneč! En kozaček al' pa dva...

Zvečer še postoji ob borovem gozdiku, ki mu tako nebesko lepo dehtijo nasmoljene veje, da hlastaš po tem odišavljenem zraku: pljuča ti čisti in živce ravna in pomirja. Ne verjameš? Pridi in se boš prepričal! Na nebu žarijo nikdar preštete zvezde na plavem žamtnem firmamentu. Oglej si jih tu, v mestu jih ne boš videl. Poisci Južni križ!

Nato pa te zaziblje noč v sladko spanje, ki ga že dolgo takega ne poзнаš! Kdo ni potreben miru, oddihu, počitku! In spanja!

Pred več kot 30 leti se je ustanovitelj Doma, dr. Hanželič, ustavil na tej planoti. Zagledal se je v planine, zastrmel v nebo in vzkliknil: „Tu bom postavil Dom! Za otroke in odrasle. Tukaj bom branil slovenski jezik in pesem v sрch otrok, ko bodo prihajali na počitnice.“

Ni se ustrašil dela, še manj skalovja in trnja in stroškov. Vse je vložil vanj. Sanje so postale resnica!

Tako hodimo še danes v Hanželičev dom iskat zdravja in miru in dobre volje, kadar se prijatelji ob večerih „skupaj vzamemo“. Predvsem pa občudovat vztrajnost, delo in dobroto človeka, ki še vedno bedi nad svojo domačijo od tam zgoraj izpod Gemelas...

S ponosom priznam, da sem lani slavil petindvajsete počitnice v tem prelepem kraju — v Doloresu.

Pa še vedno upam najti kak nov komenček ali cvet divje rože, ki je doslej ostal skrit mojim očem! Zato me Córdoba vsako leto znova vabi med svoje razkošje...

- Najlepša priložnost za oddih v zatišju Počitniškega doma dr. R. Hanželiča.
- Izredno zdravo planinsko podnebje na 1.000 metrov višine.
- Možnost lepih sprehodov in daljših izletov.
- Nova in preurejena stanovanja s kopalnicami s toplo vodo.
- Vrtovi in borov gozd za počitek v prijetni družbi.
- Zdrava domača hrana.
- Slovenska knjižnica.
- Vsakodnevna sv. maša v cerkvi Matere božje.
- Zmerne cene, ki jih drugje ne boste našli, plačljive v obrokih, za družine z otroki popust.

Kordobski vrtnar

Tisti večer je sonce razlilo vse svoje zlato kakor iz močnega vreda po pobocjih nad samotnim Mástilom pa tja do raztegnjenih Gemelas.

„Kako so nocoj lepe planine! Čudovite barve!“ je vzkliknil prevzet gospod Rudolf.

Molč sem mu pritrdil, da ga ne bi motil v zamknjenosti. Nato pa sem le še dodal: „Lahko bi jih primerjali le s tisto rajske podobo, ko sonce posveti v zoreči jeseni na gorice nad Ormožem...“

Na dom, na ljubo domačijo!

Okrenil je lica proti meni in rahel nasmeh se je zganil na njih. Rekel pa ni nič. Čutil pa sem, da so ga moje besede v hipu preselile v daljni domači svet, med gorice pod božjim varstvom.

Ampak tisti svet, gorice s klopotci, vesela dekleta s pisani rutami med trsji, fantje s polnimi brentami grozdja in vriski in prepevanje povsod, je bil tako neznansko daleč in nedosegljiv, da ga je tudi tenkoga občutja srce le še komaj zaslužilo. Dolga leta in neizmerne razdalje so poskale pesem, ki je nekoč od tam še polna življenja trkala na njegov spomin. Zdaj se samo še zadnje slutnje upirajo izginotju v drhteči duši...

Toda Rudolf je postal že pred desetletji resnični človek! Slekel je sanje, v katere se je dotele oblačil. Daljni svet se ne vrne nikdar več. Spremenil se je, kakor ljudje na njem. Kakor precepljeno drevo: novo cvetje z drugim sadjem, čeprav pod istim soncem. Kljub temu bi še bil rad videl tam vse takó kakor je bilo nekoč.

Po večerji smo modrovali pri vodnjaku. Sonce je že zlezlo za zapadno hribovje. Le še svetloba njegove poti je ostala za njima. Zlata pcbočja so bila že davno pokrita s sivino večera. Izza sadnega drevja prihaja častilec zemlje in svečenik ožji. Ramo mu težijo kramp, lopata in grablje.

Ustavi se ob našem krogu. Lopata prisloni k drevesu, na kramp in grablje pa se opre in počiva.

„Koliko zemlje so že prevrgle te grablje,“ pripomni nekdo in vsi se zazremo vanje. Polovica zob je obrabljenih, drugi jim manjkajo. „Kako ste jih obrabili!“

„Ko bi imel tu zemljo, ki sem jo z njimi zravnal, visok kup bi je bil! Čezenj bi ne videli,“ je pojasnil. „Ne želim se spominjati na široke kopice trnovega grmovja... Kjer stojimo, so bile kamnite čeri, med špranje, četudi le v pest zemlje, se je vsililo trnje. Ni ga bilo lahko ugnati. Koliko dela, preden sem raztolkel kamenje, vrtal luknje in zasadil prvo drevje... Preveč bi bilo govoriti!“ Zamahnil je z roko, kako da mu je neprjetno spominjati se na tiste dni. „Danes je vse mimo: glejte breskve in slive, prav lepo zorijo, tudi grozdje bo sladko, čeprav pada zorenje v polno jesen.“

„Večkrat razmišjam, kako zmora en sam človek opraviti toliko dela. Kdo bi vsega precenil?“ ga je stari Miha pohvalil. „Pa še to bi rad vedel, kako mož oltarja služi tudi težaškim opravilom?“

„Ora et labora! Moli in delaj!“ je izdal povelje Rudolf.

„Tako govorijo zgodovinske kronike o časih, ko so krčili grmovje za nova naselja in klostre,“ sem se vrmel.

„Isto velja še danes, če ima kdo trdno voljo! Poglejte mene!“ je pokazal nase. Veselje ob opravljenem delu mu je žarelo v nasemu.

„Grem, da dobim še kaj večerjice!“

V OSRČJE KORDOBSKIH GORA IN PLANIN!

POČITNIŠKI DOM DR. R. HANŽELIČA

STROŠKI ZA STANOVANJE IN HRANO VPLAČANI V SLOGO DO 15. 12. 1988 SO SLEDEČI:

	OTROCI	ODRAMI		
	od 1-2 let	2-6	6-12	12-18
1. Nova stavba	22	39	63	84
2. Chaleti	16	35	56	76
3. Stara stavba	10	27	44	62
Doenjeni zastonj!				70

Popust: na 3. in 4. otroka 5% — od petega otroka naprej 10%. Možnost vplačevanja s kartou SLOGA.

Po 15. decembru se računajo stroški za hrano po dnevnih cenah. Pismene prijave poslati na: Počitniški dom dr. R. Hanželiča, R. L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires.

Za informacije vam je na uslugo: Rant France T. E. 629-3016; Jerman Ivan T. E. 769-0976.

„Zakaj nikoli ne prisidete z nami k večerji?“ smo ga pobarali.

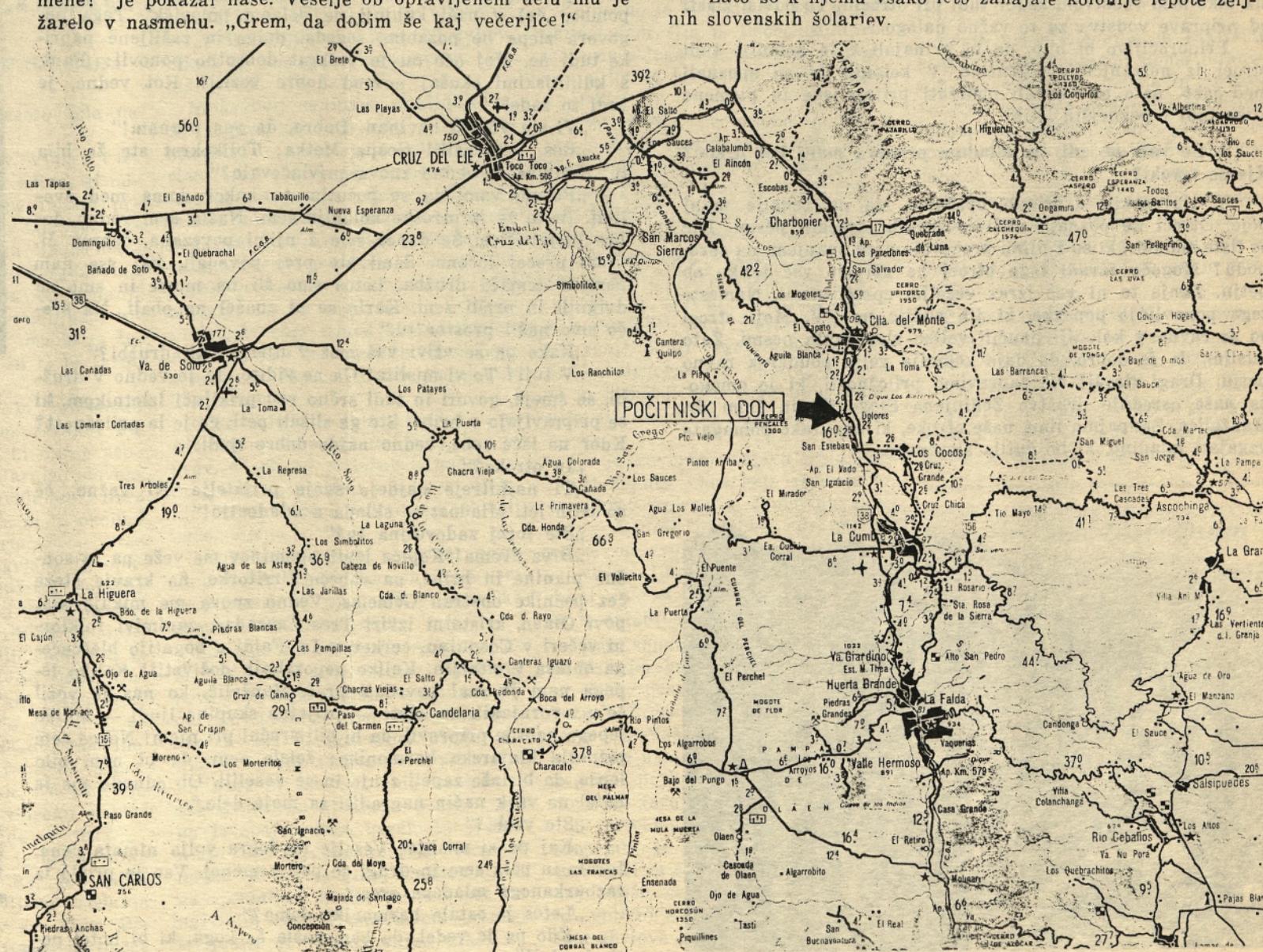
„Zgubil bi tedaj najprijetnejši čas za delo. Rad delam, ko se zemlja ohlaja in gledam, kako sonce obliva hribe z večerno zarjo...“

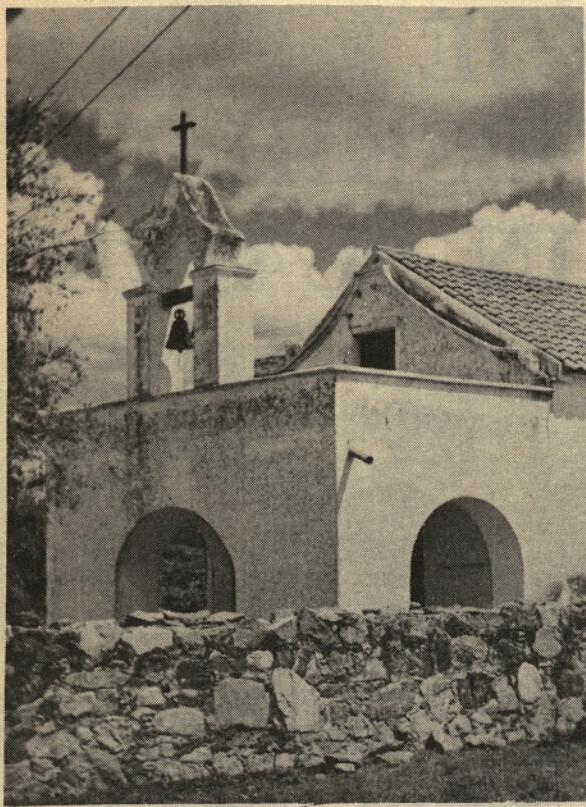
Miha je že nekaj let prihajal sem na počitnice. Zato je dobro poznal Rudolfa in dela, ki ga je opravljal na tej svoji domačiji. Dolgo v noč nam je govoril, kako je nekoč pričaval, da ga bodo študentje presestili s prihodom v njegov Dom in se predali študiju in razglašljajnici novih časov in poti ter iskali smernice, ki jih terja današnja doba. Stal bi bil med njim z novo vdrino in ljubezni očetovskega srca.

Ni jih pričkal. Kakor da bi tudi nje bil novi čas precepil in bi rodili drugačno cvetje in drugo sadje, kakor ga je on že lezel videti.

Ni se znašel več. Svet, ki so ga bile vajene gledati njeve oči, se je čez noč spremenil. Le v ta idilični borov gozd se niso pljusknili novi sovražni vali.

Zato so k njemu vsako leto zahajale kolonije lepote željnih slovenskih šolarjev.

Cerkvica v Doloresu in kip Žalostne Matere božje

**Pogovor dr. Jožeta Kriveca
z go. Meto Vombergar**

1. Mnogo se govori in piše o izletih in otroških kolonijah.
Kaj menite vi o njih?

Osebno nisem bila nikoli spremjevalka naših šolskih kolonij, pač pa spremjam njih delo. Več mojih otrok je preživel nepozabne trenutke ravno v kordobskih hribih v otroški koloniji. Skupinski izleti so lahko velik pripomoček naši vzgoji, pa tudi obratno, lahko poderejo, za kar smo se starši trudili leta in leta. Zato otrok ne moremo pustiti v katerokoli kolonijo. Poiskati moramo takó, ki bo našim otrokom nudila razvedrilo v krščanskem duhu.

2. Kaj pa naša kolonija v Domu dr. Hanželiča v Córdobi?

Ena takih je ravno slovenska otroška kolonija, ki vzgaia naše otroke tudi v narodnostenem duhu. Utrjuje jih v slovenskem jeziku, uči slovensko moliti, peti, se pogovarjati, seigrati. Je res dopolnilo naše verske in narodne vzgoje. V Domu dr. Hanželiča mladina preživi dva tedna na svežem zraku, v stiku z naravo, odmaknjena od mestnega hrušča. Tam se zdravstveno okrepi, poglobi v verskem življenju in utrdi v slovenski zavesti.

3. Kaj pridobijo otroci v šolski koloniji?

Moji otroci so v koloniji veliko pridobili. Zanje je bila kolonija prva vaja k samostojnosti in družabnosti. Vživeti so se morali v sožitje z drugimi otroki in se odpovedati sebičnosti. Pridobili so si nove prijatelje z istimi ideali. To prijateljstvo se goji še danes in jim daje pobudo za skupno delo.

Neprecenljive vrednosti je tudi vsakodnevna maša, redna skupna molitev pri Jredi, večernja molitev in stik z vodjem.

V koloniji tudi pripravljajo več nastopov (Silvestrovo, sv. Trije kralji). Na ta način se vadijo v slovenskem jeziku. Veliko pojejo. Naučijo se veliko cerkvenih in narodnih pesmi.

Delajo tudi izlete po bližnjih hribih in s tem še bolj živijo z naravo. Kakšno doživetje naših otrok, ko pridejo na vrh gorja in morejo v takih višinah še posebej doživeti lepo božjega stvarstva. Ker je eden glavnih namenov kolonije utrditev naših otrok v slovenskem duhu, bi se morali truditi, da bi bila kolonija čim bolj slovenska, zlasti pogovorni jezik tako med vodstvom kakor tudi pri otrocih. To odvisi zlasti od priprave vodstva za to važno nalogo.

Priporočljivo bi bilo, da bi prihajali v to kolonijo tudi otroci iz notranjosti Argentine. V koloniji bi se spoznali med sabo, nato pa skušali obdržati prijateljske in pismene stike tudi v poznejših letih.

4. Se vam ne zdi, da mladina prepeva manj kot nekoč? Kje so vzroki?

V slovenskih družinah opažamo, da se čedalje manj pojde. Otroci ne poznajo niti slovenskih otroških pesmi. Kje so tiste mamice, ki so z njimi prepevale pred spanjem, na spreghodu? Mogoče zaradi tega otroci ne uživajo več toliko ob petju. Zanje to ni več izraz veselja, sproščenosti. Namesto tega ponavljajo popevke, ki jih slišijo na TV. Moji otroci so se ravno v koloniji naučili veliko slovenskih pesmi. Zato mislim, da je dobro, da daje kolonija velik poudarek ravno petju. Dragi starši! Ne zapravimo priložnosti, ki jo omogoča naše osrednje društvo Zedinjena Slovenija in Dom dr. Hanželiča. Zaupajmo jima naše otroke, ki nam tako pomagata vzgajati mladino, ki bo čutila slovensko.

Na počitnicah

Pod senčnimi borovci, med katerimi sanjari skrivnostno „sveta hiša“, po domače farovž, je sedela in vrtela pletilne igle. Vsake toliko se je zazrla v načrt, po katerem so se križale v vse smeri linije križcev.

„Vi, gospa Metka?“ sem jo iznenadil, ko sem se ji tiho približal...

„Tu imam mir! Fantiča sta legla s Karлом k malemu počitku. Tako bom lahko nemoteno sestavila nekaj vzorcev, za katere so me naprosile gospe.“

„Torej: možiček k počitku, sinčka sanjarita, ženka pa na delo...“

„To ni delo, zame je užitek, če pogruntam kaj novega in morem koga razveseliti.“

„Onega dne ste mi rečla, da ste bila tu že večkrat na počitnicah. Jaz se vas spomnim le enkrat, čeprav sem odbil že 25 krat vsakoletnega prihoda.“

Prisluhnula je in me pogledala. „To je že lepo število. Z vami res ne morem tekmovati: trikrat kot šolarka kolonije, večkrat kot učiteljščica, zdaj pa že drugič z možem.“

„Čestitam vam! Malo je tako vztrajnih. Mnogi nas zavestijo in se po letih spet vračajo, ko spoznajo, da je v Hanželičevi koloniji lep košček domačnosti, udobnosti, veselja ob pesmi in slovenski besedi, ob iskreni in zaupni molitvi, pa tudi trikrat dnevno pri slovenski mizi. Mislite, da je to brez vrednosti?“

„Gotovo ne! Tačko okusnih dobrot, kakršne zna pripraviti gospa Ivanka, ni najti kjer koli.“

„Seveda! Prav, da ste našo kuharico zaslужeno pochlvali. Komu ne prija pohvala? Jaz ji večkrat rad malo ponagajam — sva pač iz sosedstva Pristave doma — in načrnik prijazni strežajki, naj skuša poizvedeti, kdaj bo „golobj“ rižota na vrsti.

Takov mi prinese odgovor: „Gospa Ivanka pravi, da šele po nadevanih paprikah, ko bo ostala kaka polovička ekstra za vas.“ Nekoč sem si namreč pri dodatku zaželel še polovičko papričko. Poslala mi je pa celo, dolgo in ozko, pa s priponbo, češ v naši kuhinji ne delamo polovičk. Tega odgovora zlepa ne pozabim, seveda, dolge in zašiljene paprike tudi ne. Moj oče mi je večkrat dobrotno ponovil: „Fant, s kuhinjskim skušaj povsed dobro voziti!“ Kot vedno, je tudi to zade!

„Vi ste včasih navihan. Dobro, da vas poznam!“

„Res, le včasih! Gospa Metka: Tolikokrat ste že bila tu. Kaj vas je vedno znova privlačevalo?“

„Povem vam, da se počutim tu kakor doma med svojimi. In to že iz otroške kolonije sém. Našla sem vedno dobre prijateljice. Še danes sem z njimi povezana, čeprav živimo precej ločeno. Sami ste prej povedali, kaj vse nam pomeni domača družba. Letos smo šli na morje in smo se dvignili in prišli sem. Karlo se ni znašel na obali. Na srečo smo našli prostor tu.“

„Kako pa se vživi vaš mož v njemu tuji družbi?“

„V tuji? To vi mislite! Ga ne vidite, da je vedno v družbi, se smeje, govori in tudi srčno rad priključi izletnikom, ki se pripravljajo v hribe. Ste ga slišali peti, če je le priložnost? Kdor ne išče sebe, vedno najde dobre ljudi.“

„In otroka?“

„Ti najhitreje najdejo svoje prijatelje. Ni važno, če so istih let. Mladost se sklada z mladostjo!“

„Ste torej zadovoljna tu?“

„Brez dvoma! Kopica lepih spominov me veže na te sončne planine in hribe, na vabečo Urritorko, na kravje steze čez pašnike onstran Gemelas. Vedno znova me mikajo slavni Olaen, kristalni izviri Tres Cascadas, zanimivi folkloristični večeri v Cosquino, cerkev La Falda v bogatig bleščečega onksa v oltarjih. Koliko nepozabnih doživetij! Koliko lepega nam je znal povedati prof. Hanželič, ko nas je vozil še v tovornjakih na izlete — prijetna skupina ljudi — koliko lepega nam je pripravil, da bi bili srečni pri njem! Nekoč sem prinesla klavirsko harmoniko: želela sem, da bi nam bilo lepše, da bi laže zapeli z njo in se veselili. Ob odhodu me je hotel na vsak način nagraditi za moje delo.“

„Ste vzela?“

„Kaj pa si mislite! Veselje in dobra volja nimata cene. Igrala in pela sem in drugi so peli z meno. Vse je prišlo iz razburkanega mladega srca.“

„Letos je ostala harmonika doma?“

„Kdo pa je vedel, da bom našla še koga, ki bi hotel peti ob njej!“

Povratek

Čudovita je moč pesmi, ki nas veže in je tudi ob slovesu tista, ki nam najgloblje prodre v srce.

Tiste, ki smo vse dni skupaj prepevali, nas še enkrat ognje mehka noč med kordobskim hribovjem. Zapojemo, počne vzdano in še dolgo potem nas ogrevajo čudovite pesmi tega zadnjega večera.

Z njimi se razidemo, pozabimo pa jih nikoli. Leto za letom postajamo tam ob cerkvici v večernem mraku, pojemo in vedno pogrešamo nekoga, ki je lani pel z nami, pa letos ni prišel več. Kako prav bi nam prišel še njegov glas! Mislim na veselega Franceta, ki je zadnji večer točil vabljenje kapljice z darežljivo roko za čisteče glasove; na živahn obiskovalko, ki so ji venci pesmi oživili dušo, omrtevilo v kandaskih širjavah; na drobno učiteljico Anico, ki ji je lepa pesem bila najljubša simfonija večera; na skrivenega Rudolfa, ki smo mu zapeli zadnjo, da jo zdaj lovi le še v akordih spominov z rodne domačije: Že čriček prepeva.

Pojemo: naša je mladost, naša je pomlad, naše so rože! Vse vriska, vse kipi, le ljubezen je tih in ostaja skrita v dnu srca.

Vse mineva, vse se umirja: korajžni vriski, kipeča pesem.

Odhajamo. Po črni cesti brzijo kolesa naših vozil. Za namreč raste razdalja od krajev sončnih dni...

Tudi domov je prijetno hiteti!

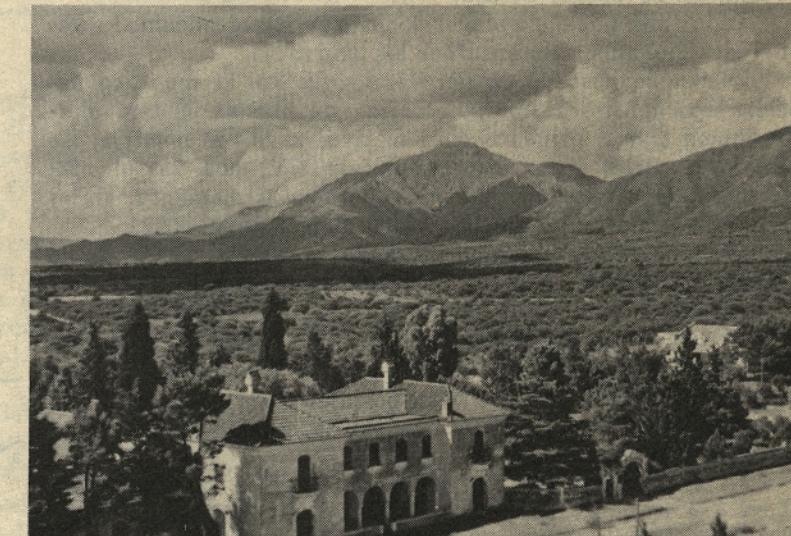
ZDRAVNIK DR. MIHA STARIH POTRJUJE: POČITNICE V CÓRDABI KORISTIJO NAŠEMU ZDRAVJU

Koliko komu koristi, menim starejšim in otrokom, preživeti nekaj tednov ali več dni v Hanželičevem domu v Córdobi, lahko priponimo nekaj zanimivih idej ali higienskih

Spol je znano, koliko je važno, da se človek vsaj enkrat na leto sprosti in zamenja okoliščine in delo, da spremeni ritem svojega življenja in se na ta način izogne škodi, ki mu ga lahko povzroči stres.

Ni važno to, koliko se človek naspi med počitnicami, koliko in kaj pojé raznih jedi in da luživa kar največ more. Je že res, da brez užitka ni počitnic, ampak vse mora biti po meri in urejeno. Hanželičev dom nam v tem nudi najboljšo obliko tega. Malokrat bi človek našel tukaj urejen hotel, kar se tiče reda, urnikov in predvsem z domačo slovensko hrano.

Otrokom pa še posebej pomaga! Ni povsem mogoče z znanstvenimi metodami popolnoma dokazati, koliko se zboljša odpornost v organizmu proti bolezni. Je pa jasno v medicini to, da so čisti zrak, zdrava hrana in zadostni počitki osnova za zdravje. Cordobski zrak je bil izbran v Argentini že prejšnje stoletje kot najboljši za zdravljenje tuberkuloze in je bilo pri tem veliko uspehov. Ni še tem rečeno, da pomaga vsakomur; povsod so izjeme. Vendar menim, da je dobrino za veliko večino.

Skozi odprtine borovcev je nebo nalilo sinje barve v njene oči: kakor da bi oblek spet lepotę kraja kipel iz njih.

„Vi še kaj pojete? Spominjam se vašega glasu, ko ste peli po večerni molitvi pri cerkvici. Še vem, katero: Nocoj pa, oh, nocoj...“

Umočnil sem. Spomin na zlati večer se me je dotaknil. Tem bolj, ker se ga radi spominjajo še drugi, ne le sam. Káka gruča nas je bila!

„Če pride drugo leto spet, prinesem harmoniko,“ mi je obljubila.

Približali so se Karlo in fantiči.

„Pravkar obljubljjam, da se snidemo drugo leto spet tu!“ je Metka pojasnila možu. „Ampak s harmoniko.“

„Kakor boš odločila. Saj veš, da ti zaupam. — Ampak danes je vroče. Se ne bi šli plohdati v tolminček v dolinico La Toma? In povabimo še gospoda z nami,“ je predlagal prijazno Karlo, se ozrl name in nato pogledal na uro.

„Dobra misel. Sem zato!“ mu je pritrnila Metka.

Tudi jaz sem prikimal. „Izvrstno!“

Avt je odbrzel proti Capilla del Monte in se obrnil mimo cerkve v ozko zeleno dolinico. V dobre pol ure smre se že hladili v kristalni vodi tolminčkov pod strmim hrbtom Gemelas.

Tekste pripravil dr. Jože Krivec

Fotografije arh. Jure Vombergar in Marijan Šusteršič

IZ PISMA OD DOMA

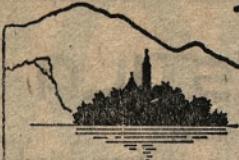
Brez dvoma se je pri nas v zadnjih 40 letih mnogo spremeno: sedanji politični sistem pri nas, kakor tudi vpliv moderne dobe na naše vsakdanje življenje so vtisnili globoke sledi v karakter in obnašanje našega naroda kakor tudi na posamezni. Seveda pri tem tudi mi — mislim tu na našo družino — nismo izjeme.

V poslovnem pogledu smo Slovenci postali pravi Balkanci: neposlovni, nezanesljivi, leni in površni — ne zaostajamo, žal, dosti za ostalimi balkanskimi narodi. Vendar so se mnogi ljudje zavlekli privatno v družinske celice, kjer gojijo še stare narodne in duševne vrline: poštenost, vero, marljivost, gostoljubnost itd., za kar nam dajejo tudi tuje, ki nas bolje poznajo, laskava priznanja. Imam občutek, da pridobivajo te vrline tudi v javnem življenju vedno večjo veljavjo — posebno med mladino. V zadnjih mesecih doživljamo v Jugoslaviji — posebno v Sloveniji — veliko in pozitivno kulturno in duhovno preobnovo, kar verjetno tudi v Argentini z zanimanjem spremljate. Osebno sem prepričan, da živimo v kritičnem in usodnem obdobju in nihče ne ve, v katero smer se bo vse to gibanje usmerilo. Moja ocena je, da bo to pustilo ugodne politične posledice predvsem pri slovenskem narodu, saj pretežna večina slovenske inteligence teži k bolj pravnemu in civilnemu družbi, vendar osebno smatram, da sedanja politična garnitura, kakor tudi sedanja politični sistem v naši zemlji ni sposoben, niti pripravljen, napraviti večje premike za izboljšanje sedanje situacije. Razen morda še bolj na levo, v smeri starih in pozanih stalinističnih metod, ki pa nedvomno vodijo v popolno katastrofo.

Ljudje pa so postali, kakor verjetno tudi v vseh komunističnih deželah, politično apatični in si ne želijo nobenih večjih sprememb. Več ali manj si je vsak na neki način urenil svoje privatno življenje: s posranskimi zaslužki živimo v večini primerov došti dobro in oblast nas v zadnjih 20-ih letih pusti pri miru. Lahko hodimo v tujino, v cerkev, imamo privatno obrt, privatno lastnino, počitniške hišice, avto in zato bodo po mojem mišljenu ljudje še množično volili naše „ljudske“ predstavnike.

To je, žal, naša sedanja stvarnost.

UNICEF: V letosnji kolekciji voščilnih raglednic, ki jih prodaja Mednarodno skrbstvo za otroka, je tiskana slika slovenske umetnice Ivane Kobilice. Pomlad, ki bo tako verjetno najbolj razširjena slovenska umetnina v svetu.

NOVICE IZ SLOVENIJE

KRANJ — Lisičjo steklino so skušali zaustaviti z vabami, ki so vsebovale živi virus stekline. Kakih 8.800 vab so položili na približno 500 kv. kilometrov površini. Ta način cepljenja se je zelo dobro obnesel že v Italiji, NR in Švici. Čez čas pa so nekaj lisičje tudi odstrelili in vzorce čeljusti poslali v Tübingen, da tam ocenijo učinkovitost cepljenja.

LJUBLJANA — Podpis pogodbe o kreditu za 106 milijonov fr. frankov pomeni, da bo Industrija motornih vozil v Novem mestu začela izdelovati Renaultov model R-5 za prodajo na svetovnem trgu in model R-21, ki ga bodo prodajali v Jugoslaviji.

LJUBLJANA — 127 km avtocest in magistrinalnih cest bodo popravili: Vrhnik-Razdrto, Hoče-Arja vas (avtocesta); Maribor-Ormož, Rižana-Dekani, Postojna-Rupa in Hajdina-Macelj (magistralne c.). Polovico zneska je posodila Mednarodna banka za obnovo in razvoj.

LJUBLJANA — Savske elektrarne bodo Smeti, Litostroj in sovjetsko podjetje skupaj opremili. Litostroj naj bi s pomočjo sovjetskega kredita posodobil izdelavo nekaterih delov opreme zase in za sovjetske potrebe, v zameno pa bi iz SZ kupili turbine in generatorje.

GEVGELIJA — Slobodan Selenić je postal novi predsednik Zveze pisateljev Jugoslavije. Kot kandidata ga je za sedanje enoletno mandatno dobo predlagala Srbija, potem ko je prejšnjemu kandidatu Čubriloviću dvakrat izpodletela namera, da bi bil predsednik. Na tem zasedanju je po zaslugu slovenske delegacije bilo na srečanju pet uradnih jezikov, za prevajanja pa je poskrbela vsaka delegacija.

LJUBLJANA — Podražitev poštnih tarif znaša 10,5%, vendar so poštarji že leli, da bi za boljše storitve bila potrebna 15 odstotna podražitev. K podražitvi spadajo tudi telefoni. V prodajo so dali nov telefonski imenik, v katerem je tudi nova omrežna skupina Krško. Izdali so tudi prvi jugoslovenski imenik za telefaksse. Teh je v Jugoslaviji že kakih 1.550, od teh kar 600 v Sloveniji. In na glavnih poštah so telefaksi že na razpolago za javno uporabo.

VRŠIČ — Cesta čez Vršič še ne bo mogla biti prevozna tudi pozimi, kot so si to zaželegli cestarji. Za to, da bi mogli avti voziti do novega leta ali pa do začetka trganja plazov, bi morali še

marsikaj narediti (postaviti odbojne ograje, kupiti nekaj mehanizacije, razširiti ostre zavoje, itd.). Zadovoljiti se bodo morali pač s tem, da bo cesta odprta, dokler ne bo nevarnosti trganja plazov.

PIRAN — Tartinijev rojstno hišo v Piranu so prenavljali. Hixa je bila sezidana že okoli leta 1390 in od takrat je doživel veliko prezidav in dopolnil. Zdaj so na 750 kv. metrih uredili prostore, v katerih bo sedež italijanske skupnosti Pirana. Istočasno so prenovili del trga, ki je pred hišo.

LJUBLJANA — Dr. Vladimir Klemenčič, geograf, priznan strokovnjak za regionalnoprostorska vprašanja meje, je od Poljskega geografskega društva prejel listino častnega člena. Zaslužil si jo je z dolgoletnim uspešnim delom za krepitev sodelovanja med slovensko in poljsko geografijo.

LJUBLJANA — Kovanci za 10, 20, 500 in 100 dinarjev so "shujšali". Narodna banka Jugoslavije se je odločila, da sedanje kovance zamenja z novimi, ki so polovico lažji. Sicer pa se nekateri še sprašujejo, zakaj se ti kovanci sploh še delajo, ko pa se z njimi skoraj ne more ničesar več kupiti.

LJUBLJANA — Mitingi imajo tudi vpliv na prodajo mleka v prahu. To so ugotovili v Tovarni mlečnega prahu v Murski Soboti, ko so dobili sporočilo iz Beograda: če pride na miting, vam odkupimo celotno petletno proizvodnjo; drugače se pa pod nosom obrije. Tovarna redno proda tri četrtine svojih izdelkov zunaj Slovenije.

Umrli so od 7. do 13. oktobra:

LJUBLJANA — dr. Marjan Ahčin; Franc Jakopič; Maks Rak; Ivana Dagar roj. Bertoncelj; Jožefka Čik roj. Klun; Antonija Gartnar roj. Sitar, 89; dr. Marjan Koršič; Tilka Piro roj. Jelenec; Lojzka Koželj, 91; dr. Blaga Kramberger; Pavel Lavrenčič; Ignac Bajcar; Stanislav Jeza; Emil Perdan.

RAZNI KRAJI — Katarina Vreye roj. Miklar, Bled; Ivan Gračner, Laško; Leopoldina Zupančič roj. Kocmür (Slajčeva mama), Grosuplje; Marija Stupica roj. Habjan, Šmarje pri Jelšah; Milan Šimec, Črnomelj; Ivan Kopriča, Prevalje; Marija Polajnar roj. Kranjec; Jelka Žagar, Tržič; Franc Kurincic, Kobarid; Verica Pikel, Radovljica; Darinka Gagrovec, Celje; Albin Flere, Kamnik; Lojze Gerkman, 75, Kamnik; Ivan Keber, Novo mesto; Gvido Svet st. Dol. vas pri Cerknici; Milan Fajdiga, 80, Sodražica; Lojze Pate, Iade; Iozza Ulaga, 80, Laško; Danica Plešec roj. Colia, Preska; Jančko Čarman st., Kranj; Andrej Marinšek ml., 55, Pšata; Franc Gradič, Šmartno pri Litiji; Franja Jakopec, 91, Novo mesto.

Ijudi prisostvovalo blagoslovitvi. Triindvajset društev z zastavami je korakalo v paradi, vse hiše v okolici sv. Vida so bile okrašene, 32 duhovnikov je bilo pri blagoslovitvi. Da, tako je še bilo takrat...

In še bolj zanimivo naključje je, da je prav ob tem času — novembra 1932 — začel svojo politično kariero naš slavljenec senator Frank Lausche. Guverner države Ohio je takrat imenoval Lauscheta za mestnega sodnika. Ameriško časopisje je takrat izrecno poudarjalo, da je slovenski element v Clevelandu tako močan, da ga niso mogli prezreti in je guverner izmed 34 kandidatov Amerikanov imenoval Slovence Lauscheta za častno mesto sodnika v Clevelandu.

O Lauschetu je takrat med drugim Ameriška domovina napisala, kar je prav, da ob tej priložnosti ponovim: „Lausche je počajal v šolo sv. Vida, kjer so se otroci vedno radi zbirali okrog njega...“

Lausche je v prvi svetovni vojni napredoval v poročnika in je po vsej verjetnosti bil prvi oficir ameriške armade slovenske rodu.

Lausche je kot otrok raznašal Ameriško domovino, hodil in dobival prve življenske nauke v šoli sv. Vida. Kot poznejši sodnik, župan mesta Cleveland, guverner države Ohio in zvezni senator v Washingtonu, fare in šole sv. Vida in Ameriške domovine ni nikoli pozabil, saj ga je oboje vedno vezalo in spominjal na njegova otroška leta in nauka, ki jih je tukaj sprejemal, so ga spremljali in mu utirali pot do najvišjih mest v ameriškem javnem življenju. A vendar edino tukaj se

marsikaj narediti (postaviti odbojne ograje, kupiti nekaj mehanizacije, razširiti ostre zavoje, itd.). Zadovoljiti se bodo morali pač s tem, da bo cesta odprta, dokler ne bo nevarnosti trganja plazov.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: 3. decembra je razveselila družino Gabrijela Qualizie in Kristine roj. Jereb hčerkica, ki bo krčena na imen Gabrijela Kristina. Srečnim staršem naše čestitke!

Umrla sta: v Morónu Franc Pleško, v Buenos Airesu pa Pavle Osterc. Naj počivata v miru!

Nov diplomant: na univerzi J. F. Kennedy je dokončal študije psihologije in postal licencat France Starč. Čestitamo!

BARILOCHE

OB SPOMINU NA 29. OKTOBER

Spet neverjetno lep dan! Čeprav smo še predvčerajšnjim dvomili, ko je sneg poprhlil gore in je strašen veter pometal bariloške ulice. Res se lahko pohvalimo, da nas že nekaj let vreme lepo spremila ob našem spomladanskem izletu, na katerem praznujemo 29. oktober.

Torej ni prav nič čudno, da se je veliko število rojakov odpravilo v lično restavracijo „Hermitage“ v Trébolu. Tam so „šumski bratje“ lahko obujali spomine na prva leta bariločevanja, ko je v Trébolu gospodaril Milan Jager in smo večkrat praznovali, pa se vračali zvečer primerno veseli v mestu.

Po tistem nepredvidenem slučaju, ki se včasih primeri, je zdaj Hermitege spet v slovenskih rokah. Lastnik Boris Kambič se je resnično potrudil, veselica je izredno uspela, pihač in jedač je bilo dovolj in preveč. Kdor je hotel jesti v jedilnici, se je tam lahko razmahnil, tisti, ki so raje obedovali na prostem pa so tudi imeli dovolj prostora v senki pod drejem. Otroci, veliki, majhni, so lahko brečali žogo in letali po lepem travniku.

Prav dobro je uspel tudi kulturni

MLADINSKI DAN

Popravek:

V poročilo o mladinskem dnevu v Slovenski vasi, ki smo ga objavili v prejšnji številki, se je vrinila neljubna pomota. Prav se glasi:

Na popoldanskem kulturnem programu so izvajale vaje z blazinami naraščajnice iz Slov. vasi, fantje iz Ramos Mejije pa so predstavili lahkoatletske vaje.

Prosimo oprostite!

med svojimi domačimi ljudmi počuti kot doma.

Zapisano je bilo, da v času gospodarske depresije je tisoč ljudi več mesecev oblegalo Lauschetovo stanovanje, ko so pri njem iskali pomoči v tiski.

Pred dvema nedeljama je bil v Slovenskem narodnem domu počaščen tudi naš ugledni rojak sodnik August Pryatel. Med glavnimi govorniki je bil tudi njegov dolgoletni prijatelj današnji slavljenec senator Frank Lausche. Lausche je v svojem govoru močno poudarjal, da se ima za vse, kar je v življenu dosegel, zahvaliti svoji materini družinski zgoji, dobrimi vzgoji v šoli sv. Vida in slovenskemu okolju, v katerem je odražal med poštenim, skromnim in delavnim slovenskim ljudstvom.

Ko je guverner države Ohio imenoval Franka Lauscheta za sodnika, je takrat Ameriška domovina zapisala: „Sodnik Lausche, sprejmi čestitke od svojega naroda, katerega si vedno ljubil. Mi vemo, da bo delal čast slovenskemu narodu, ki te je dvignil na to odlično mesto.“

Dragi senator Lausche, iste čestitke Vam izrekamo danes, ko Vas fara sv. Vida postavlja v svoj „Hall of Fame“. Predstavljamo si, kako vesela je bila Vaša mati v nebesih, ki je bila med ustanovitelji in prvimi cerkvenimi pevkami pred 95 leti ustavljene fare sv. Vida.

S precejšnjo gotovostjo moremo presojati, da bi za Ameriko in v govoru meri za svetovni položaj bilo sedaj boljše, če bi ameriški državniki in vplivni politiki bolj upoštevali Lauschetove nasvete in stališča.

program. Nekaj po dvanajsti uri je Marko Cukjati začel sveto mašo in po kosišu smo se zbrali v veliki občednici okrašeni s fotografijami Slovenije z onstran morja in s fotografijami bariloške Slovenije. Mlade učiteljice so v sodelovanju z gospo Zdenko pripravile program in razdelile tiskana vabila s celotnim sporedom.

Najprej je fant v narodni noši prinesel slovensko zastavo in občinstvo je zapel „Naprej zastava slave“. Potem je govoril učenec srednješolskega tečaja Andrej Arnšek o zgodovinskih dogodkih, ki so pripeljali preko zahteve po Združeni Sloveniji do 29. oktobra. Ob tej priliki so bili razstavljeni tudi zemljevidi, ki so prikazovali Slovenijo v različnih dobah preteklih sto let.

Sledila je deklamacija pesnitve o Pegamu in Lambergarju, izvedena po učencih slovenskega ljudskošolskega tečaja, nato pa smo videli diazitive slovenskih pokrajjin in ob tej projekciji so srednješolski deklamirali Prešernovo Zdravljico. Za zaključek je občinstvo zapelo pesem „Oče, mati bratje in sestre“.

Že proti šesti uri popoldan smo se slednjič razšli, izredno zadovoljni z lepim in prijetnim dnevom.

VA

SLOVENSKI DOM
SAN MARTIN

SREČANJE Z MISIJONARJEM

V soboto, 12. novembra smo imeli v sanmartinskem domu prisrčno srečanje z našim slovenskim misijonarjem p. Lovretom Tomažinom DJ, ki je prišel med nas iz Zambije.

Z zanimanjem smo sledili njegovemu pripovedovanju o delu na misijonskem področju. Kar strmeli smo in se čudili, da en sam duhovnik premore toliko dela.

Pater Tomažin ima na svoji skrbi vodstvo doma duhovnih vaj in vsega dela, ki se v njem razvija, vključno administracijo. Vodi duhovne vaje, tečaje za katehiste in druge voditelje. Tako je npr. letos imel 30 duhovnih vaj za skupine raznih starosti in spola.

Ker je pater tudi član Marijanskega komiteja, organizira in vodi romansko predavanje o mariologiji, izdaja redno Marijin vestnik ter ima na skrbi gradnjo Marijine božje poti.

Tudi je škofijski duhovni vodja Marijine legije in KA ter član škofijskega pastoralnega sveta. Po potrebi pomaga med tednom na župniji Chelston in skrbi za verski tisk v lusaški škofiji (izdaja priročnik, katekizma, molitvenik, periodik itd.).

Svoje pripovedovanje je zaključil s sklopitimi slikami doma duhovnih vaj, romarske kapele in prostora, kjer bo prva zambijska Marijina božjepotna cerkev, raznih skupin romarjev

MALI OGLASI

ARHITEKTI

Andrej Duh — načrti, gradnje in vodstvo del v Bariločah in okolici; nepremični posli. — P. Moreno 991, 5. nadstr. C. — 8400 Bariloche; Tel. 0944 - 24771.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peča. Bs. As. — Tucuman 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

POGREBNI ZAVOD

ORIENTE S.R.L. — Prevozi — Poročne — Resilni avtomobili — Pogrebi. Za Slovence 15% popusta. Rep. O. del Uruguay 2651 (ex Camino de Cintura), San Justo, prov. Bs. As. T. E. 51-2500.

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovačič. — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjanje, odeje, zavesi, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — private - trgovske - industrijske - odboritev načrtov — Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

SERVIS

Dolne Lojze — popravila barvne TV, video-kaset, radio-snemalcev, kaset in avdio — Cerviño 3942, San Justo, T. E. 651-2176.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 2-8-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mičić 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Jožko Šavli

Nagelj - slovenska roža

(14)

V Bolgariji je narodna roža vrtnica (rosa), bolgarsko ruža, kot znano, najbolj značilna kultura tamkajšnjega vrtnarstva oz. cvetljicarstva. V tej deželi gojijo vrtnice na obširnih poljih, obirajo njihove cvetove ter jih predelujejo v znamenito rožno olje, ki ga izvažajo. Uporabljajo ga potem za izdelavo parfumov, ker je močno dišeče. Po pridelavi rožnega olja zavzema Bolgarija v svetu vodilno mesto.

V Makedoniji velja za narodno rožo vrtni mak (papaver somniferum), makedonsko afion, živo rdeče barve. Tudi v tem primeru gre za značilno kulturo, ki jo gojijo na poljih. Gojenje se je razširilo v prvi polovici prejšnjega stoletja, ko so iz maka na veliko začeli pridobivati opij. Prti koncu tega stoletja so ga v precejšnjih količinah izvažali preko Soluna v svet, kjer so ga uporabljali v zdravstvu. Makovo seme se poleg tega uporablja tudi za slaščice, npr. za potico. Iz njega pa pridobivajo tudi makovo olje, ki je prijetnega okusa in tudi zdravilno.

Slovenska kulturna akcija

14. kulturni večer

Film iz Slovenije o naši emigraciji

Razseljena oseba

z debato.

V petek, 16. decembra, ob 20., v Slovenski hiši

Slovenski dom v Mendozi

Slovenska kulturna akcija

15. kulturni večer

Še bomo peli...

Nova knjiga izbranih narodnih pesmi ravnatelja Marka Bajuka.

Knjigo bo predstavil predsednik ZS Lojze Rezelj.

Sodeluje Mendoški pevski zbor.

V Slovenskem domu v Mendozi, 18. decembra ob 11.

ZVEZA SLOVENSKIH MATER IN ŽENA

ter

SPZ GALLUS ob 40-letnici

prisrčno vabita na

Slovenski božič

Matiča Tomc

na odu Slovenske hiše

v soboto, 17. 12. ob 19.15 sv. maša v nedeljo, 18. 12. ob 19. uri nato uprizoritev v dvorani uprizoritev v dvorani

ZA OTROKE DO 12. LETA BO VSTOP BREZPLAČEN

Režija: Miha Gaser

Scena: Tone Oblak

ZDA

Baragova zveza je na banketu v Marquette ob letosnjih Baragovih dnevi izbrala, kot vsako leto, zaslужnega člana. To pot je bilo priznanje dvojno: ga. Frances Novak iz Clevelanda in ga. Frances Neimanich iz Euclida.

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA

V pritličju poslopja Sloga, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574/6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR

Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uradijo ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO

Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Uradijo ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Modra).

Cena največ štirih vrstic A 12.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — A 40.-

Darujte v tiskovni sklad!

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE!

V Slovenskem domu v Carapachayu

bo v nedeljo, 18. tega meseca

skupno

DRUŽINSKO KOSILO

Prijatelji doma, lepo vabljeni!

OBVESTILA

ČETRTEK, 8. decembra:

Romanje ramoške in sanmartinske verske skupnosti v cerkev Marije Pomagaj ob 18.30.

PETEK, 9. decembra:

V Slovenski hiši ob 19.30 sv. maša za pokojne člane, nato ob 20. občni zbor Slov. katoliškega starešinstva, s prigrizkom.

ČETRTEK, 15. decembra:

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije ob 20. uri.

PETEK, 16. decembra:

Film Razseljena oseba v okviru SKA v Slov. hiši, ob 20.

SOBOTA, 17. decembra:

Slovenski božič na odu Slovenske hiše v izvedbi pevskega zbora „Gallus“.

NEDELJA, 18. decembra:

Slovenski božič na odu Slovenske hiše v izvedbi pevskega zbora „Gallus“.

POIZVEDBI

Sorodniki prosijo vse, ki bi kaj veleli o Janezu Bečarju, iz Dolenje vase pri Cerknici, ki je živel v Colonia Julia v Rio Negro, da nam to sporočo na uredništvo.

Enako prosijo tudi sorodniki v domovini za podatke o Antonu Korenu, ki naj bi umrl pred nekaj leti, da sporočo podatke na uredništvo.

Najlepša hvala!

„Ne jokajte, če odhajam. Moja pot v Večnost se pričenja. Od tam vas bom spremiljal in prosil Boga za vas vse.“

Globoko užaloščeni sporočamo, da nas je v jutranji zarji prvega petka 2. decembra po dolgi, težki bolezni, v 67. letu starosti za vedno zapustil naš ljubi mož, oče, stari oče, stric in tast

Franc Pleško

Pokopan je bil 3. decembra na moronsko pokopališče. Čutimo veliko dolžnost, da se zahvalimo predvsem msgr. dr. Mirku Gogali in č. g. Tonetu Rantu SDB za obiske in prinašanje sv. zakramentov na dom in v bolnišnico ter članom ustavnega Opus Dei za oporo v molitvi.

Iskrena zahvala msgr. dr. Starcu, prof. Bergantu in župniku Škerbu za molitve ob krsti, kakor tudi vsem, ki so ga prisli kropiti.

Hvala vsem darovalcem vencev in vsem tistim, ki so nam v času bolezni s pomočjo stali ob strani.

Pri pogrebni sv. maši, ki jo je v moronski stolnici daroval č. g. Tone Rant SDB, smo prosili zanj božjega usmiljenja. Ohranimo pokojnega v lepem spominu.

Zaluboči: žena Marija roj. Pikec hčerki Mojca in Heljena z družino sin Pavel zet Norbert vnuka Lavra in Andrejček svakinja Mara Pleško z družino; v domovini sestri Lojzka in Marija; bratje Tone, Peter, Stane in Pavel, vsi z družinami

Buenos Aires, Ljubljana

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavní uredník:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,

dr. Katka Cukjati, Gregor Batagelj

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad

Intelectual No. 85.462

Naročnina Slobodne Slovenije za 1. 1988:

Za Argentino A 250; pri pošiljanju po pošti A 300; Združ. države v Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; območne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Slob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paragiani 2;

v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES T. E. 362-7215

PORAVNAJTE NAROČNINO SVOBODNE SLOVENIJE!